

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Projevy tzv. švarcsystému v profesionálním sportu

V rámci celospolečenského vývoje došlo v průběhu času k základnímu vymezení pojmu práce, respektive její závislé podoby, realizované v rámci základního pracovněprávního vztahu, tj. pracovního poměru. Ruku v ruce s výše uvedeným se začala na pracovním trhu utvářet početná skupina zastřených vztahů mezi zaměstnavateli a zaměstnanci ve formě tzv. švarcsystému, jehož projevy při výkonu profesionální sportovní činnosti blíže rozebereme v předmětném článku.

Jedním z hnacích motorů lidské existence je snaha přežít a současně v co největší míře uspokojit veškeré své potřeby, to vše prostřednictvím výkonu konkrétních pracovních činností, prostřednictvím něhož získáváme pro tyto účely potřebné materiální prostředky. V rámci celospolečenského vývoje došlo v průběhu času k základnímu vymezení pojmu práce, respektive její závislé podoby^[1], realizované v rámci základního pracovněprávního vztahu, tj. pracovního poměru. Ruku v ruce s výše uvedeným se začala na pracovním trhu mezi zaměstnavateli a zaměstnanci utvářet **početná skupina zastřených vztahů ve formě tzv. švarcsystému**, jehož projevy při výkonu profesionální sportovní činnosti blíže rozebereme v následujících odstavcích tohoto článku.

Pojem švarcsystému a nelegální práce

Proč se vůbec pro označení jednoho z druhů nelegální práce vžil pojem švarcsystém? Vše souvisí se společenskými poměry, které se začaly utvářet na počátku 90. let minulého století. V rámci volnější daňové legislativy začala početná skupina osob samostatně výdělečně činných využívat mezer v zákonné úpravě, a to především v otázce míry daňového zatížení. Symbolem této éry, kdy byl výkon závislé práce realizován v rámci jiných občanskoprávních či obchodněprávních závazků, se stal **podnikatel z Benešova Miroslav Švarc**, jenž „zaměstnával“ své pracovníky na základě živnostenských oprávnění, čímž se cenová nabídka jím poskytovaných služeb stala na trhu bezkonkurenční.

Pokud bychom hledali legální definici pojmu **nelegální práce**, musíme zabrousit do zákona č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů^[2] (dále jen jako „zákon o zaměstnanosti“), který stanoví, že nelegální prací je taková práce, která má znaky závislé práce podle § 2 odst. 1 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), a je konána

- fyzickou osobou **mimo pracovněprávní vztah**; to neplatí, pokud výkon této práce mimo pracovněprávní vztah umožňují jiné právní předpisy,
- **cizincem v rozporu s vydaným povolením k zaměstnání** nebo bez tohoto povolení, je-li podle tohoto zákona vyžadováno, nebo v rozporu se zaměstnaneckou kartou, kartou vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrou kartou vydanými podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky nebo bez některé z těchto karet; to neplatí v případě výkonu jiné práce podle § 41 odst. 1 písm. c) zákoníku práce, nebo
- **cizincem pro právnickou nebo fyzickou osobu bez platného oprávnění k pobytu na**

území České republiky, je-li podle zákona o pobytu cizinců na území České republiky vyžadováno.

Sankce spojené se švarcsystémem

Existence, respektive realizace, nelegální práce není ze strany státních autorit tolerována, přičemž tuto premisu lze dovodit z ust. § 140 odst. 1 písm. c) a e) zákona o zaměstnanosti ve spojení s ustanovením § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti, jež stanoví, že se právnická osoba či fyzická osoba podnikající dopustí **přestupku**, pokud umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1, 2 nebo 3 zákona o zaměstnanosti, přičemž za spáchání takového přestupku může správní orgán uložit **pokutu až do výše 10.000.000,- Kč, nejméně však ve výši 50.000,- Kč**[\[3\]](#).

Konkrétní práci tedy lze i mimo základní pracovněprávní vztah vykonávat legálně, nicméně takovou činnost nesmí být možné subsumovat pod institut závislé práce, tak jak tuto normuje zákoník práce.

Švarcsystém a profesionální sport

Jak již bylo avizováno na úvod tohoto článku, **výkon sportovní činnosti na profesionální úrovni vykazuje znaky švarcsystému**. Profesionálního sportovce lze v obecné rovině charakterizovat jako fyzickou osobu, pro níž výkon sportovní činnosti nepředstavuje pouze jeden z jejích koníčků, ale stává se zdrojem její obživy. Současně se takový sportovec, v převážné většině případů dbajíc **pokynů svého trenéra**, pravidelně účastní organizovaných sportovních klání, které podléhají předem stanoveným pravidlům[\[4\]](#).

Současně lze deklarovat, že za aktuálního stavu může profesionální sportovec vystupovat ve smluvních vztazích, při výkonu profesionální sportovní činnosti, ve třech adekvátních postaveních, tj. lze na tohoto pohlížet jako na **zaměstnance, osobu samostatně výdělečně činnou** či **živnostníka**. Toto téma více rozebírám ve svém článku [„Právní postavení profesionálního sportovce při výkonu sportovní činnosti“](#).

Případová studie

K názornému příkladu ingerence znaků závislé práce do výkonu konkrétní sportovní činnosti na profesionální úrovni, lze využít zástupce nejmasovějšího sportu na této planetě, tj. profesionálního fotbalistu.

I z laického pohledu lze konstatovat, že každý sportovec, profesionálního fotbalistu nevyjímaje, **vykonává svou práci osobně, nikoliv v zastoupení, a to ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, jelikož je, a to i na základě uzavřené smlouvy, povinen dbát pokynů svého trenéra, potažmo celého realizačního týmu, či příslušného sportovního vedení klubu**. Lze namítat, že se však takový hráč během samotného utkání rozhoduje pouze na základě svého vlastního uvážení a konkrétní herní situace řeší zcela z vlastní iniciativy. Takové chování však lze dovozovat i v případě jiných povolání, kdy samostatnost, popřípadě kreativita, konkrétního zaměstnance často bývá pozitivním hodnotícím kritériem, vše při zachování předpokládané pracovní subordinace.

Profesionální fotbalista za svoje výkony rovněž obdrží **odměnu**, zpravidla na měsíční bázi, přičemž se příslušných sportovních a společenských aktivit zúčastňuje v obdržené **výstroji**, a to jak ve sportovní variantě oděvů, tak více formální, to vše na předem stanovených místech.

Jediný základní znak závislé práce, který by profesionální fotbalista při výkonu své práce nemusel splňovat, tak představuje pravidlo realizace závislé práce ze strany zaměstnance jménem zaměstnavatele. I tato teze však dle názoru autora tohoto článku zůstane v nastíněném případě

zachována, přičemž převáží pevné spojení mezi klubem a samotným hráčem, kdy příslušný profesionální fotbalista vystupuje navenek vůči třetím osobám v převážné většině případů jménem klubu a jako jeho příslušník je vnímán i laickou veřejností.

Vzhledem k výše uvedené „případové studii“ by tedy mělo být jasně seznatelné, že by konkrétní profesionální fotbalista měl svou práci vykonávat jako zaměstnanec svého klubu, a to na základě pracovní smlouvy v základním pracovněprávním vztahu. K tomuto však v praxi nedochází, když jsou mezi oběma smluvními stranami **uzavírány tzv. innominátní smlouvy**, které profesionálního sportovce zavazují k výkonu sportovní činnosti v jiném občanskoprávním či obchodněprávním vztahu, tj. v postavení osoby samostatně výdělečně činné, potažmo živnostníka.

Závěr

Švarcsystém a profesionální sport žijí v reáliích českého právního řádu a judikatury nejvyšších soudních instancí v dlouhodobě tolerované symbióze, která oběma stranám smluv o výkonu profesionální sportovní činnosti vyhovuje, a to jak z hlediska nižšího daňového zatížení na jedné straně, tak absence povinnosti hradit zákonné odvody na zdravotní a sociální pojištění na straně druhé.

Takový přístup je však dlouhodobě negován a kritizován ze strany různorodých mezinárodních sportovních organizací, které se snaží vyvíjet tlak na národní svazy prostřednictvím konkrétních sankčních mechanismů, mimo jiné vyloučením z mezinárodních sportovních soutěží či zastavením financování. Efektivní řešení může představovat **nová legální kodifikace sportu a sportovního prostředí**, jež by jasně vymezila základní pojmy spojené s výkonem sportovní činnosti a zamezila by tak interpretačním nejasnostem a obtížím, které aktuálně platné a účinné právní předpisy přinášejí.

JUDr. Miroslav Různar,
advokát

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz

[1] Srovnej s ust. § 2 zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů.

[2] Srovnej s ust. § 5 písm. e) zákona č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

[3] Srovnej s ust. § 140 odst. 1, 4 zákona č. [435/2004](#) Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

[4] Viz PICHRT, Jan, ed. Sport a (nejen) pracovní právo. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-655-6. s. 87.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)